TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI Sınıf-10

OGM MATERYAL
ORTAÖĞRETİM GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

KONU İSİM TAMLAMALARI

Adlar canlı ya da cansız varlıkların karşılığı olan sözcüklerdir. Ancak bazen tek bir sözcük varlıkların anlamlarını karşılamakta zorlanır ve bir ad başka bir adla anlam bağı kurarak kelime grubu oluşturur.

Bu şekilde en az iki adın bir araya gelerek kendi aralarında oluşturdukları sözcük grubuna **"ad (isim) tamlaması"** denir.

Ad tamlamalarını oluşturan sözcüklerden birinci ada "tamlayan" ve ikinci ada "tamlanan" adı verilir.

Tamlayan ve tamlananın kendilerine ait ekleri ve görevleri vardır. Tamlayan ekleri "-ın, -in, -un, -ün"; tamlanan ekleri ise "-ı, -i, -u, -ü" şeklindedir.

Ad tamlamaları üç başlık altında incelenir:

1. BELİRTİLİ AD TAMLAMASI

Tamlayanı ilgi eki (-in); tamlananı da iyelik eki (-i) almış isim tamlamasıdır. Yani her iki ögesi de tamlama eklerini almış olan ad tamlamasıdır.

Beyaz bir elbiseyle gölün kıyısında oturuyordu.

Kalbinin atışını duyuyordum.

2. BELİRTİSİZ AD TAMLAMASI

Tamlayanın ek almadığı; tamlananın "-ı, -i, -u, -ü" ekini aldığı ad tamlamalarıdır.

Kardeşim, hayal dünyasında yaşıyor.

Anma törenine annemin amcası da katılmış.

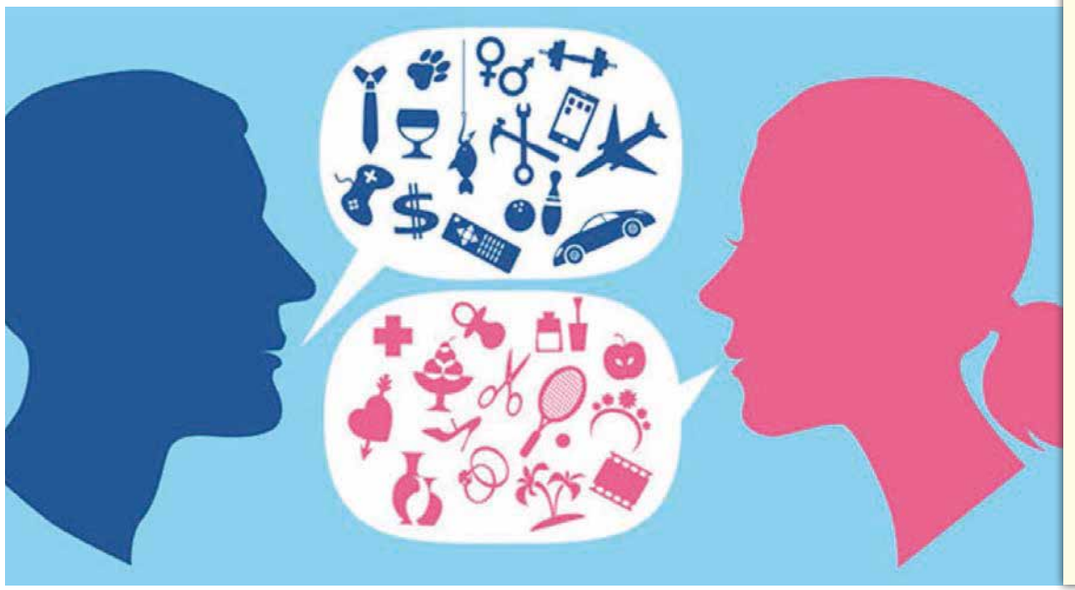
3. ZİNCİRLEME AD TAMLAMASI

En az üç adın anlamca birbirini tamamlamasıyla oluşan ad tamlamasıdır.

Belediyenin konferans salonu bugün doluydu.

Ekranda babamın arkadaşının kızını gördüm.

Bora, okul kantininin köftesini beğenmemiş.

SORULAR

SORU 1:

Doğuyor ömrüme bir yirmi sekiz yaş güneşi
I

Bir kuş okşar gibi sen saçlarımı okşarken
II

Koklarım ellerini gülleri koklar gibi ben
III IV

Avucundan alırım kış günü bir yaz ateşi
V

Bu dizelerde altı çizili sözcüklerden hangisi tamlayanı düşmüş isim tamlamasına örnek olamaz?

A) I. B) II. C) III. D) IV. E) V.

Cevap: D

SORU 2:

Belki rüyalarındır bu taze açmış güller
I

Bu yumuşak aydınlık dalların tepesinde
II III

Bitmeyen aşk türküsü kumrulların sesinde
IV

Rüyası ömrümüzün çünkü eşyaya siner
V

Bu dizelerde numaralanmış bölümlerin hangileri isim tamlamasıdır?

A) Yalnız I. B) I ve II. C) II ve III.
D) III ve IV. E) III, IV ve V.

Cevap: E

SORU 3:

Çingene kızının türküsüydü bizi böylesine geçmişe götüren.

Aşağıdaki cümlelerin hangisinde bu cümledekine özdeş bir ad tamlaması vardır?

A) Sanırım artık yolun sonuna geldik.
B) Şimdi geriye güzel günlerin anıları kaldı.
C) Olmayacak hayallerin peşinden koştu hep.
D) Yılların verdiği bir kızgınlıktı bizimkisi.
E) Öğrenciler, öğretmen masasının etrafını çevrelemişti.

Cevap: E

SORU 4:

Aşağıdaki cümlelerin hangisinde altı çizili bölüm isim tamlaması değildir?

A) Termal turizm merkezi olan Sivas, zengin su kaynaklarına sahiptir.
B) Gaziantep Zeugma Mozaik Müzesi, kapılarını yerli ve yabancı turistlere açtı.
C) Kalelerinin bolluğu, Çanakkale'nin tarih boyu stratejik bir kent olduğunu anlatmaya yetiyor.
D) Aspendos Antik Tiyatrosu, yaz aylarında çeşitli kültürel etkinliklere ev sahipliği yapıyor.
E) Anadolu Yakası'nın Boğaz kıyılarındaki vapur iskeleleri küçük meydanlara açılıyor.

Cevap: C

SORU 5:

Aşağıdaki cümlelerin hangisinde tamlayanı düşmüş isim tamlaması vardır?

A) Tanzimat şiirinde söyleyişten çok, fikir önem kazanmıştır.
B) Nazımda ve nesirde tasvir bu edebiyatın esasını teşkil eder.
C) Bu şairlerin ihmal ettiği ahenk, Şahabettin'de önemli bir yer tutar.
D) Namık Kemal'deki soyut fikirler Akif'te somut bir şekil almıştır.
E) Eski edebiyatımızda bu kadar geniş yazılmış bir manzume yoktur.

Cevap: E